

Mari Karlsson
Juridikenheten

Yttrande
2024-08-20

Dnr
RAÄ-2024-1268
Klassificering
1.5.2

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L1@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2024:7 Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (Ju2024/00175)

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet tillstyrker förslagen till ny fastighetsdatalag respektive lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation med tillhörande förordningar med några synpunkter avseende förslaget till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation.

Riksantikvarieämbetet delar bedömningen att fastighetsregistret även fortsatt ska föras centralt av Lantmäteriet och tillstyrker, under vissa förutsättningar, förslaget att viss fastighetsinformation i stället för att föras in i fastighetsregistret kan tillhandahållas på annat sätt men fortfarande under Lantmäteriets ansvar.

1.31 Förslag till förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation

I den föreslagna 6 kap. 2 § förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation anges i punkt 2 att "fornlämningsnummer för fornlämning" ska anges. Riksantikvarieämbetet använder inte längre begreppet fornlämningsnummer utan har ersatt det med begreppet *lämningsnummer*.

Riksantikvarieämbetet föreslår därför att 6 kap. 2 § förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation ska ha följande lydelse:

Uppgift om planer, bestämmelser om marks användning, beslut och utredningar ska ange (---)

2. lämningsnummer för fornlämning, (---).

3.9.3 Statliga register

Hos Riksantikvarieämbetet finns idag Kulturmiljöregistret och Bebyggelseregistret där viss fastighetsinformation ingår. Det är dock inte själva fastigheten som är det primära utan information, såsom fornlämningar eller beslut om byggnadsminne, som kan kopplas till en fastighet. I Kulturmiljöregistret lagras ingen fastighetsdata utan det är endast fastighetsgränser och beteckningar som visas. I Bebyggelseregistret finns geografisk kulturmiljöinformation där uppgifter om fastigheter och byggnader är en bas för identifiering och lokalisering. Vissa uppgifter sparas men endast av tekniska skäl. Informationen i både Kulturmiljöregistret och Bebyggelseregistret uppdateras kontinuerligt via Lantmäteriets olika tjänster.

Mari Karlsson
Juridikenheten

Att Riksantikvarieämbetet har verksamhetsspecifika fastighetssystem är därför enligt myndighetens uppfattning inte en korrekt beskrivning.

7.3.1 Krav som leder till dubbelregistrering av uppgifter

Som framgår ovan finns hos Riksantikvarieämbetet idag Kulturmiljöregistret och Bebyggelseregistret. En del ändringar har gjorts sedan Lantmäteriets rapport *Kvaliteten i fastighetsregistret* från 2013.

Riksantikvarieämbetet använder inte längre begreppet Fornminnesregistret utan begreppet Kulturmiljöregister. Kvaliteten på informationen om fornlämningar i fastighetsregistret har förbättrats genom att så kallade berörkretskörningar görs på Riksantikvarieämbetets polygoner så att berörda fastigheter blir korrekt belastade. Vidare sker uppdateringar numera varje månad i stället för halvårsvis som var fallet 2013. Även metoden för leverans av information har uppdaterats då informationen år 2018 migrerades från Fornminnesinformationssystemet till Kulturmiljöregistret och myndigheten samtidigt utvecklade en direktåtkomsttjänst som Lantmäteriet använder för att skörda den data som behövs för att uppdatera bland annat fastighetsregistret. Riksantikvarieämbetet levererar även datamängden *Kultuhistoriska lämningar* till Nationella geodataplattformen samt har gjort ett förberedande arbete för att kunna inkludera information som behövs i fastighetsregistret.

För närvarande pågår arbete med att utveckla och driftsätta ett nytt Bebyggelseregister samtidigt som länsstyrelserna arbetar med att utveckla sitt ärendehanteringssystem ASK. Det kommer att leda till en minskad manuell och analog hantering av information kopplad till byggnader. Det har skett ett omfattande kvalitetssäkringsprojekt, tillsammans med bland annat Lantmäteriet, avseende de digitala skyddsområdena för byggnadsminnen. Anledningen till arbetet var just de fel som dubbelregistreringen leder till.

14.6.2 Information som har fastighetsanknytning och som skapas av andra offentliga aktörer

Riksantikvarieämbetet har inget att invända mot att vissa uppgifter lyfts ut för att särskilt anges och delar även bedömningen att dubbelhantering bör minska. Det är dock viktigt att säkerställa att viktig information som belastar en fastighet, såsom en fornlämning, fortfarande tydligt framgår i fastighetsregistret då det innebär en begränsning av ägarens möjligheter att förfoga över fastigheten.

14.7.2 Vissa justeringar i registerinnehållet behövs

Under förutsättning att kopplingen mellan fastighet och byggnadsnummer fortsatt är tillgänglig instämmer Riksantikvarieämbetet i förslaget att registerenheten *byggnad* renodlas (se under rubriken Utformning av beteckning för registerenheten byggnad renodlas på sidan 550). Förslaget bedöms inte få några andra konsekvenser för myndigheten än eventuellt behov av viss teknisk utveckling i Bebyggelseregistret.

Mari Karlsson
Juridikenheten

14.7.3 Åtgärder för att minska dubbelhantering av information

Riksantikvarieämbetet tillstyrker förslaget om att vissa uppgifter i fastighetsregistret kan redovisas på alternativa sätt under förutsättning att det tydligt framgår vilken typ av uppgift, till exempel fornlämning eller byggnadsminne, som det handlar om. Eftersom den typ av uppgifter som finns i Kulturmiljöregistret respektive Bebyggelseregistret på olika sätt innebär begränsningar i ägarens möjligheter att förfoga över sin fastighet är det viktigt att den informationen är lätt tillgänglig både för aktuell och eventuella framtida ägare. Om det alternativa sättet att redovisa innebär att ytterligare ett register behöver konsulteras kan det ifrågasättas om det är lämpligt med ett alternativt redovisningssätt även om det medför en minskad dubbelhantering. Myndigheten tillstyrker därför förslaget att ett alternativt redovisningssätt ska föregås av en lämplighetsprövning och att berörd myndighet ska ha möjlighet att godkänna det alternativa redovisningssättet.

Ett ytterligare skäl till varför det är viktigt att en myndighet ska kunna godkänna ett alternativt redovisningssätt är att det kan kräva anpassningar av olika slag som behöver planeras och resursättas. Riksantikvarieämbetet ser för egen räkning att det initialt kan finnas vissa begränsningar i myndighetens möjligheter och kapacitet att gå över till ett alternativt redovisningssätt. Det är därför viktigt att förberedelser sker i nära samverkan med Lantmäteriet så att implementeringen kan ske i en takt som är rimlig för båda myndigheterna.

Riksantikvarieämbetet har även påbörjat ett arbete med att kartlägga vilken information om kulturmiljön som finns och bör finnas tillgänglig genom myndighetens försorg, inte bara i Kulturmiljöregistret och Bebyggelseregistret utan även till exempel på Nationella geodataplattformen. Myndigheten har en vilja och ett önskemål att i framtiden ta ett större ansvar för informationsmängder som rör kulturmiljön, både för att minska dubbelhantering och för att öka tillgängligheten till aktuell och tillförlitlig information.

14.7.4 Tilläggsinformation

Fornlämningar

Av 66 § andra stycket förordning (2000:308) om fastighetsregister framgår att Riksantikvarieämbetet som tilläggsinformation får redovisa uppgifter om fornlämningar. Riksantikvarieämbetet tillstyrker att regleringen utan ändring överförs till 8 kap. 11 § förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation.

Byggnader

Av 70 § 3 förordning (2000:308) om fastighetsregister framgår att Riksantikvarieämbetet som tilläggsinformation till byggnadsdelen får redovisa uppgifter som underlättar identifiering av en byggnad och uppgifter som avser kulturhistoriska inventeringar. Bestämmelsen föreslås överföras utan ändring till 8 kap. 9 § förordning om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation.

Mari Karlsson
Juridikenheten

Riksantikvarieämbetet redovisar idag ingen sådan information till fastighetsregistret. Det är också oklart vilka uppgifter som avses med "uppgifter som underlättar identifiering av byggnad". Inom ramen för den pågående utvecklingen av Bebyggelseregistret kommer även information kopplad till kulturvärde att föras in där. Riksantikvarieämbetet anser därför att paragrafens ordalydelse bör utredas ytterligare för att säkerställa att det är relevant information som ska redovisas.

14.7.5 Geometrisk information

Riksantikvarieämbetet har inga synpunkter på den föreslagna ändringen av begrepp från digital registerkarta till *geometrisk information*.

Att ta bort nuvarande krav på redovisning av koordinater för fornlämning i 28 § 13 förordning (2000:308) om fastighetsregister får inga konsekvenser för Riksantikvarieämbetet utöver en förenkling jämfört med idag. Myndigheten tillstyrker därför förslaget.

Detta beslut har fattats av vikarierande riksantikvarien Susanne Thedéen efter föredragning av verksjuristen Mari Karlsson. Även vikarierande överantikvarien Eric Fugeläng, tillförordnade avdelningschefen Tord Klafver och chefsjuristen Maria Westegren har varit med om den slutliga handläggningen.

Kopia till:
Kulturdepartementet